

RENÉSZET-TUDOMÁNY-AKTUALITÁSOK

A rendészettudomány a fiatal kutatók szemével

ABSZTRAKT KÖTET 2020.

RENDESZET-TUDOMÁNY-AKTUALITÁSOK - 2020

A rendészettudomány a fiatal kutatók szemével

Absztrakt kötet

Doktoranduszok Országos Szövetsége

Rendészettudományi Osztály

Budapest

Szerkesztők:

Baráth Noémi Emőke

Mezei József

Doktoranduszok Országos Szövetsége Kiadó

ISBN: 978-615-5586-76-7

Tartalom

Állam- és Jogtudományi szekció.....	7
dr. Gáspár Zsolt: Piramisjátékok szervezése az online térben.....	7
dr. Heil Kristóf Mihály: Az első magyar büntetőkódex-tervezet vármegyei vitái a reformkorban	7
Kubisch Károly: Az emberkereskedelem törvényi tényállásának új szabályozási aspektusai.....	8
dr. Lichtenstein András: Adverzarius elemek az új magyar büntetőeljárásban – A vádalku és az előkészítő ülés összehasonlító elemzése.....	8
dr. Ripszám Dóra: Munkaerő-kizsákmányolás az emberkereskedelem kapcsán	9
Dr. Tóth Dávid: Az identitáslopás szabályozása angolszász államokban	10
Biztonságpolitikai szekció.....	11
Balogh Péter: Komplex befolyásolási hálózatok – az érdekvérvényesítés új évezredbeli formái Oroszország példáján keresztül.....	11
Bódi Antal: Az 5G és a közlekedés digitalizációja	11
Durucz né Téglás Dóra: Kríziskommunikáció a Magyar Honvédség szemszögéből.....	12
Kis Katalin: Az Afrikai Kontinentális Szabadkereskedelmi Övezet – a COVID-19 kihívásai	12
Palotai Mónika: A magán katonai és biztonsági vállalatok “ orosz utas” megoldása	13
Büntetés-végrehajtási szekció	14
Ivanics Zsófia: A büntetés-végrehajtási gazdasági társaságok tevékenysége az éves beszámolóik tükrében	14
Mitrovics Zoltán: A reintegrációs őrizet jelentősége az elítéltek társadalmi reintegrációjában	14
Schmidt Laura: Resztoratív módszerek a büntetés-végrehajtásban	15
dr. Véger Alexandra: Magyar börtönrendszer kibontakozásának lenyomatai.....	15
Határrendészeti szekció.....	17
Éberhardt Gábor: A migráció azonosítható és azonosíthatatlan személyazonossága, mint új tipológiai elem	17
Györkös Enikő: Osztrák – magyar határrendészeti együttműködések a migrációs kihívások során.....	17
Hervé-Lóránth Ervin: A külföldi nemzeti intézmények integrációs és asszimilációs struktúráinak megújítása a helyi diaszpórákban	18
Suhajda Attila: Az elmúlt öt év (2015-2020) integrációs adatai a Németországban jelenlévő külföldi állampolgárok legnagyobb lélekszámmal bíró társadalmi csoportjaiban.	19

Szabó László András: Mesterséges intelligencia (MI) innováció megjelenése és alkalmazhatósága a migráció kezelésben	19
Kriminálpszichológiai szekció	20
dr. Bendes Ákos: A szakértő és a digitális bizonyíték a büntetőeljárásban	20
Borbély Zsuzsanna: Egészségmegtartási szokások, Stressz és rendőrtanulók	20
Juhász Anikó: A gépjárművezetést befolyásoló tényezők	21
Lohner Klauda: Emberölés – a motivációk jelentősége a profilalkotásban	21
Pallagi András: Kontaktusmentes biometrikus azonosítási módszerek múltja, jelene és jövője	22
Dr. Sófi Gyula: A pszichiátria rendészettörténeti vonatkozásai	22
Nemzetbiztonsági szekció	23
Beke József: A magyar rendőrség különleges szolgálati ágának létrehozása, fejlődésének és működésének története 1973-1990.	23
Csizner Zoltán: Az Emberi Jogok Európai Bíróságának működése és titkos felderítést érintő ítélezési gyakorlata	23
Mezei József: Gondolatok az imperialista fellazítás politikájáról az állambiztonság időszakában	24
Muhoray Róbert András: A szokások hatása a döntéshozatalra az információs műveletek tükrében	24
Tarkó Áron: A magyar, a szlovák és a cseh polgári titkosszolgálatok szervezeti felépítésének, működésének összehasonlítása 1989-től napjainkig	25
Terrorizmus szekció	27
Balogh Péter: Rendőrségi célpontok ellen irányuló terrorista akciók jellemzői – különös tekintettel az új terrorizmus sajátosságainak megjelenésére	27
Kovács Márk Károly: Harc a terrorizmus ellen: az ETA és IRA	27
Dr. Nagy Melánia: Gyermekkatona: egykor és most	28
Dr. Pék Richárd Tamás: A terrorizmus büntető anyagi jogi definiálásának problémái	28
dr. Pozsgai Petra: A terrorizmus hatása a nemzetközi fejlesztési gyakorlatra Afrika Szubszahara régiójában.	29
Rendészeti szekció	30
Baráth Noémi Emőke: Piszkos Harry-hatás érvényesülése rendőrhallgatók körében.....	30
Barnucz Nóra - Czékmán Balázs: A kiterjesztett valóság alkalmazási lehetőségei az oktatás különböző szintjein.....	30
Barnucz Nóra - Uricska Erna: Innovatív nyelvtanulási módszerek a rendészeti szaknyelvtanításban	31
Bertalan Dávid ogy. alezredes: A rendészet szerepe a hibrid hadviselés elleni fellépés során	31

Dr. Hudák Krisztina: Az illegális műtárgykereskedelem mint hálózat és logisztikai lánc elvi sémájának leírása	32
Legárd Ildikó: A kiberbűnözés elleni védelem egy lehetséges módszertana – Biztonságtudatosság a kibertérben	32
Nándori Nikoletta Petra: A rendőri erények Concha Győző olvasatában	33
Szigetvári Oszkár: Nyomozás és bűnüldözés a detektívtestület górcsővéen keresztül.....	33
Tajti Enikő: A Helyi Védelmi Bizottság szerepe járványhelyzet idején	34
Dr. Teknős László tűzoltó százados: A katasztrófavédelem feladatrendszerének megjelenése az agráriumban.....	34
Varga Imre: A Magyar Honvédség katonai rendészeinek intézkedéstaktikai felkészítése és azok relevanciái a rendvédelmi szervek számára	35
Veprik Zita: A rendőri korrupció megelőzésében és felderítésében hatáskörrel rendelkező szervezetek tevékenysége	35

Állam- és Jogtudományi szekció

dr. Gáspár Zsolt: Piramisjátékok szervezése az online térben

Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Kriminológiai és Büntetés-végrehajtási Jogi Tanszék

zsolt.gaspar@yahoo.com

Kulcsszavak: piramisjáték, online, kiberbűnözés, kriptovaluták

Az online térhez fűződő mind szorosabb kötődésünk és az internettől való függőségünk vitathatatlan következménye a kibertérben elkövetett bűncselekmények növekvő tendenciája. A piramisjátékok szervezői, a csalás más formáinak elkövetőihez hasonlóan felfedezték az internet nyújtotta előnyöket, melynek révén a közösség egy szélesebb spektrumát vonhatják be a játékba. A virtuális valuták vagy más néven „kriptovaluták”, mint például a Bitcoin vagy az Ethereum elterjedésében szintén található potenciál a bűncselekmények elkövetésének megkönnyítéséhez, ugyanis nagyban közrehatnak az elkövetők anonimitásának megőrzéséhez. A fenti tényeket alapul véve úgy vélem, hogy megalapozott egy, a témát feldolgozó tudományos tanulmány elkészítése, melynek során a fenti jelenségek által felvetett jogi problémák kerülnek górcső alá. Jelen tanulmány a piramisjátékok kibertérben történő előfordulásának formáit hivatott áttekinteni, melyben céloom továbbá ezen jelenségnek a befektetőkre gyakorolt hatásainak, illetve a kriptovaluták piramisjátékokban betöltött szerepének vizsgálata. A tanulmány első része bevezetést nyújt az online térben elkövetett csalások aktuális helyzetéről.

A második része a piramisjátékok szervezésének hagyományos formáját tekinti át, majd a bűncselekmény online térben történő elkövetésének vázolását követően egy hazai gyakorlati példán keresztül szeretném szemléltetni a gyakorlati problémákat. A tanulmány záró részében bemutatásra kerül a tanulmány összegzése, melynek során javaslatokat is megfogalmazok a biztonságos és törvényes befektetéseket keresők számára.

dr. Heil Kristóf Mihály: Az első magyar büntetőkódex-tervezet vármegyei vitái a reformkorban

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

heilkristof@gmail.com

Kulcsszavak: büntetőkódex-tervezet, kihágás, büntetőjog, operátum, vármegye,

Az 1790/91. évi országgyűlés többek között hatályon kívül helyezte – az uralkodó által már korábban visszavont – Sanctio Criminalis Josephinát. Továbbá a diéta a függőben maradt kérdések megvitatására kilenc bizottság felállításáról döntött (1791:67. tc.). Ezen rendszeres országos deputációknak az volt a feladata, hogy a hatáskörükbe rendelt ügyekben törvényjavaslatokat készítsenek elő az elkövetkezendő diéták számára. A bizottságok egyike lett megbízva egyebek mellett a büntetőanyagi- és eljárásjog szabályozásával. E testület munkájának köszönhetően készült el 1795-re az első magyar büntetőkódex-tervezet. A törvényjavaslat az első felében alaki, a másodikban pedig anyagi büntetőjoggal foglalkozott. Végül a kül- és belpolitikai status quo változásának köszönhetően nem kerültek a törvényhozás napirendjére egészen az 1825/27-es országgyűlésig, ahol a rendek a javaslatok korszerűsítése

mellett döntöttek és újfent sürgették a büntetőkodifikáció ügyének rendezését. Újabb országos bizottságokat állítottak fel, amelyek feladata a bő három évtizeddel korábbi javaslatok korszerűsítése lett (1827:8. tc.). Az elkészült munkát, az ún. 1829-es elaborátum azonban visszalépést jelentett a korábbi büntetőkódex-tervezethez képest. Végül a vármegyék eredményesen kezdeményezték, az operátumok kinyomtatását és törvényhatósági vitára való bocsátását. Az 1831 és 1832 közötti megyei észrevételek ezidáig kevés figyelmet kaptak a magyar jogtörténészekről. Jelen munkámmal e hiányosság törlesztéséhez szeretnék hozzájárulni. Áttekintem a jogügyi operátumokra tett megyei észrevételeket a büntetőtörvénykezés vonatkozásában.

Kubisch Károly: Az emberkereskedelem törvényi tényállásának új szabályozási aspektusai

Károli Gáspár Református Egyetem, Doktori Iskola

jogasz@gyermekvedok.hu; karoly.kubisch@gmail.com;

Kulcsszavak: emberkereskedelem, kényszermunka, kizsákmányolás, prostitúció, gyermekvédelem

Jelen dolgozatban rövid áttekintést kívánok adni az emberkereskedelem és kényszermunka büntetőtörvényi tényállásának 2020-ban megjelenő szabályozási irányairól, melyet Magyarország az emberkereskedelem kiskorú áldozatainak kizsákmányolása elleni fokozottabb védelme érdekében kíván megtenni. Az emberekkel való kereskedelem olyan szerteágazó kérdés, amely az általános jogtárgyakat sértő módon a teljes jogrendet alapjaiban veszélyezteti, s a civilizált emberi közösség által felépített univerzális alapelvekkel szembe menő jelenség. Az ember tárgyiasításával az emberi méltóságot súlyosan sértő cselekményeket valósít meg érintve a hagyományos európai keresztény kultúrkörben felépült család rendszerét, valamint a nemi erkölcs és a szexuális identitás kérdéskörét is. Az új átfogó védelmi intézkedést megvalósító törvényjavaslat érinti a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényt, a szervezett bűnözésről szóló 1999. évi LXXV. törvényt, a 2012. évi II. törvényt és a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényt is. A szabályozás elsődleges célja a fiatalok személyek megóvása a szexuális kizsákmányolással szemben. Ezen felül törvényi védelmet állít fel, hogy a tizennyolcadik életévüket be nem töltött, szexuális szolgáltatás nyújtására felajánlkozó személyeket áldozatnak kell tekinteni. Ennek keretében a javaslat lex imperfektaként a fiatalok személyi kör által tett szexuális felajánlkozást, szolgáltatás nyújtását generális tilalom alá vonja, de a tilalom megszegése esetére nem helyez kilátásba szabálysértési felelősségre vonást. Ezen felül a büntetőtörvényben új büntethetőséget kizáró okként kívánja szabályozni, ha a szexuális szolgáltatás nyújtására felajánlkozó személy az elkövetéskor a tizennyolcadik életévét nem töltötte be - ami a nemzetközi instrumentumok szabályozási irányának is megfelel.

dr. Lichtenstein András: Adverzárius elemek az új magyar büntetőeljárásban – A vádalku és az előkészítő ülés összehasonlító elemzése

Szegedi Tudományegyetem, Állam-és Jogtudományi Kar, Bűnügyi Tudományok Intézete

lichten@juris.u-szeged.hu

Kulcsszavak: vádalku, előkészítő ülés, összehasonlító büntető eljárásjog

Napjainkban a hagyományosan inkvizitórius vagy adverzárius büntetőeljárású rendszerek közötti határ az eljárás gyorsítására és hatékonyságának növelésére irányuló jogalkotói törekvések eredményeképp egyre inkább elmosódik. E motívumok hatották át a 2017. évi XC. törvény (Be.) kodifikációját is (2017. XC. törvény indokolása). Az előkészítő ülés kötelezővé tételével kiemelkedő jelentőségűvé vált a terhelten történő megegyezés, amelynek keretében az állam lehetőséget teremt a büntetőeljárás alá vont személy rendelkezési jogának érvényesülésére a bírósági eljárás formájának megválasztásában és hozzájárul az állami büntető igény észszerű időn belüli elbírálásához az igazságszolgáltatás hatékony működtetéséhez (422/B/1999. AB határozat).

Figyelemmel arra, hogy a konszenzus lehetősége tipikusan az adverzárius büntetőeljárású rendszerek sajátossága, indokolt a magyar előkészítő ülés eddigi gyakorlatának összehasonlító büntető eljárásjogi szempontú vizsgálata, valamint az amerikai vádalkuval való összevetése a hasonlóságok és különbségek feltárása, illetve elemzése érdekében. Az előadás célja a szerző New York-i szakmai tanulmányútja során megszerzett tapasztalatainak összegzése és témaspecifikus kutatási eredményeinek prezentálása.

A téma rendészettudományi aktualitását az adja, hogy az ilyen konszenzuális természetű eljárások és az azok eredményeképp megszülető bírósági határozatok a terhelt beismerő vallomása mellett túlnyomórészt a nyomozás során beszerzett adatokon és az ügy iratain alapulnak.

A kutatást az Emberi Erőforrások Minisztériuma NTP-NFTÖ-19 kódszámú, a „Nemzeti Fiatal Tehetségeiért Ösztöndíj” támogatta.

dr. Ripszám Dóra: Munkaerő-kizsákmányolás az emberkereskedelem kapcsán

Pécsi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Büntetőjogi Tanszék

ripszam.dora@pte.hu

Kulcsszavak: emberkereskedelem, kizsákmányolás, kényszermunka, szolgaság

Magyarország Alaptörvénye kimondja, hogy „Senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgaságban tartani. Tilos az emberkereskedelem.”¹

A 2011/36/EU irányelv 2. cikk (3) bekezdése értelmében „A kizsákmányolás magában foglalja legalább a prostitúció révén történő kizsákmányolást vagy a szexuális kizsákmányolás más formáit, a kényszermunkát vagy –szolgáltatásokat – a koldulást, a rabszolgotartást vagy a rabszolgotartáshoz hasonló gyakorlatot és a szolgaságot is ideértve -, a bűncselekményekhez kapcsolódó kizsákmányolást és a szervek kivételét.”²

A kényszermunka, rabszolgamunka vagy ahhoz hasonló tevékenységek elnevezés olyan munkára utal, amelyet valaki nem önszántából, hanem kényszer hatására vállal.³

¹ Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) III. Cikk (1) bekezdés

² 2011/36/EU irányelv 2. cikk (3) bekezdés

³ Gyakorlati útmutató a munkaerő kizsákmányolás céljából folytatott emberkereskedelem áldozatává vált személyek első szintű azonosításához, https://emberkereskedelem.kormany.hu/download/b/46/c0000/TRAFGUID1_Munkaer%C5%91%20kizs%C3%A1km%C3%A1nyol%C3%A1s.pdf, (A letöltés dátuma: 2019.12.27.)

Rabszolgaság az, mikor a személyi szabadság megfosztása mellett az egyén más személy tulajdonaként való kezelése, tárgyasítása is megvalósul. Ezen felül a szolgaság a munkára kényszerítését is magában foglalja.⁴

Dr. Tóth Dávid: Az identitáslopás szabályozása angolszász államokban

Pécsi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar

toth.david@ajk.pte.hu

Kulcsszavak: identitáslopás, kiberbűnözés, büntetőjog, joggyakorlat.

Az identitáslopás egyre nagyobb méreteket ölt, különösen külföldön. Az információtechnológia fejlődése miatt az ezzel kapcsolatos bűncselekmények nem ismernek határokat és bárhol előfordulhatnak. A tanulmány célja az identitáslopás külföldi szabályozási modelljeit analizálni. Nemcsak elméleti, hanem gyakorlati és kriminológiai szempontokat is figyelembe vesz az esszé. A szabályozási modellek elemzésének eredményeként de lege ferenda javaslatokat lehet majd megfogalmazni a magyar jogalkotó számára.

Az esszé első része a jelenség meghatározásával foglalkozik. Az identitáslopásnak nincs egységesen elfogadott definíciója. A külföldi szakirodalomban több nevet is használnak ugyanazon jelenségre értve. Egyrészt szokták hívni identitáslopásnak (*Identity theft*) illetve identitáscsalásnak (*identity fraud*).

A fogalmi bevezetés után, a tanulmány áttekinti az identitáslopás lehetséges formáit.

A második érdemi részben analizálásra kerülnek az angolszász államok szabályozási modelljei az identitáslopásra vonatkozóan. Elemzésre kerül az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, Kanada és Ausztrália szabályozása.

A tanulmány a záró részében de lege ferenda javaslatok kerülnek megfogalmazásra.

⁴ Klemencsics Andrea: Modernkori rabszolgaság, különös tekintettel az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlatára <https://jogaszvilag.hu/vilagjogasz/modernkori-rabszolgasag-kulonos-tekitettel-az-emberi-jogok-europai-birosaganak-joggyakorlatara/>, (A letöltés dátuma: 2019.12.27.)

Biztonságpolitikai szekció

Balogh Péter: Komplex befolyásolási hálózatok – az érdekérvényesítés új évezredbeli formái Oroszország példáján keresztül

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Hadtudományi Doktori Iskola

balogh@ocio.u-szeged.hu

Kulcsszavak: befolyásolási műveletek, hibrid fenyegetések, hálózat kutatás, destabilizációs háború

A tervezett előadás egyrészt egy, a jelenkori konfliktusok és kihívások értelmezésére alkalmas koncepcionális áttekintésre épül. Ennek keretében felvázoljuk azokat a főbb fejleményeket, újszerű(nek tekintett) jellegzetességeket, melyek az állami érdekérvényesítés ill. a hadviselés XXI. századi formái szempontjából meghatározónak tekinthetők. Hazai és nemzetközi szakirodalmi forrásokra hivatkozva rávilágítunk arra, hogy bár az aszimmetrikus hadviselés, a hibrid fenyegetések, a nem-kinetikus műveletek vagy éppen a szürke zónás kihívások jellegüket tekintve nem teljesen újszerű jelenségek, azonban az új évezredet jellemző, átalakuló társadalmi kontextusban egyre inkább előtérbe kerülnek. Mindezek kapcsán amelltt érvelünk, hogy az államok érdekérvényesítési törekvései céljából alkalmazott eljárások, műveletek valós formái átmetszik ill. egyaránt érintik a biztonság több dimenzióját, sőt, egyfajta transzformációs mintázatként feltételezhető, hogy a rendészettudomány egyre inkább előtérbe kerül az ilyen destabilizációs jellegű kihívások tekintetében.

Az előadás második részében egy esettanulmány bemutatására vállalkozunk, mely Oroszország vonatkozásában tesz kísérletet a befolyásolási műveletek feltérképezésére. Az elemzéshez kidolgozunk és bemutatunk egy, a hálózat kutatás alapjaira épülő általános modellt, majd több eltérő szférában ezen modell felhasználásával tárunk fel empirikus források felhasználásával befolyásolási hálózatokat. Az elemzés felöleli a diplomáciai és politikai szférát, továbbá a kibertérben zajló tevékenységek és az információs műveletek is megjelennek. Az adatelemzés keretében alapszintű statisztikai áttekintéseket, valamint a hálózatok elemzésére alkalmas matematikai és grafikus eljárásokat alkalmazunk.

Az előzetes eredmények alapján a vizsgált ország vonatkozásában egy meglehetősen összetett befolyásolási hálózat rendszere rajzolódik ki, ami feltételezhetően nem elhanyagolható szereppel bír a hatékony érdekérvényesítés tekintetében.

Bódi Antal: Az 5G és a közlekedés digitalizációja

Óbudai Egyetem, Biztonságtudományi Doktori Iskola

bodi.antal@kti.hu

Kulcsszavak: 5G, kiscellás rendszerek, DSO, autonóm közlekedés, ITS ökoszisztéma

Az egész országra történő valódi 5G hálózati lefedettség kialakítása és annak különösen a közlekedésre kifejtett hatásának kérdései nagyon jelentősen befolyásolhatják Magyarország fejlődését az elkövetkező években. A jelenleg kiépült és elérhető távközlési hálózati infrastruktúra felhasználása nem adhat megfelelő alapot arra, hogy teljes körű lefedettség ki tudjon alakulni, mind megfelelő kapacitású és késleltetett adatátviteli lefedettség, mind az elektromos árammal történő ellátottság területén. Most a gyorsaság fokozottan számít, az

európai országoknak is fel kell gyorsítani az infrastruktúra kiépülését, ha a távközlés terén versenyben szeretnének maradni. A doktori kutatási témámhoz szorosan kapcsolódó terület az önvezető járművek által keltett műszaki lehetőségek mielőbbi beépülése az ITS ökoszisztémába kapcsolódva a közlekedés egészének a digitalizációjához.

Duruczné Téglás Dóra: Kríziskommunikáció a Magyar Honvédség szemszögéből

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hadtudományi Doktori Iskola

duruczne.dora@gmail.com

Kulcsszavak: kommunikáció, krízis, kríziskommunikáció, honvédség, katona

A kríziskommunikáció az 1990-es évek elején alakult önálló területként a Public Relations szakmacsoporton belül. A krízisek hatékony kezelése inntől kezdett a vállalatok számára kulcsfontosságúvá válni: ekkortól datáljuk, hogy egyre nagyobb figyelmet szentelnek a hatékony krízismenedzsmentre, és külön erőforrásokat csoportosítanak a hatékony kríziskezelésnek vállalatokon belül.

Napjainkra a forprofit vállalatok és a versenyszféra egyetlen szereplője számára sem ismeretlen a terület. Az állami szektor bár kisebb-nagyobb lemaradással, de próbál –ha nem is lépést tartani-, felzárkózni a vállalati szektorhoz. Az elmúlt évtizedek krízishelyzeteinek tapasztalatai mind azt az elgondolást erősítik, hogy kulcsfontosságú a felkészült, és hatékonyan működő krízismenedzsment, azon belül kiemelten a kríziskommunikáció.

Előadásomban néhány kiragadott példával bizonyítom a Magyar Honvédség kríziskommunikációjának hatékonyságát, a legfontosabb kihívásokat, és tapasztalatokat, amelyeket az elmúlt évek krízisei nyomán dolgoztam fel.

Kis Katalin: Az Afrikai Kontinentális Szabadkereskedelmi Övezet – a COVID-19 kihívásai

Pécsi Tudományegyetem, Földtudományok Doktori Iskola

katalink@gamma.ttk.pte.hu

Kulcsszavak: Afrikai Kontinentális Szabadkereskedelmi Övezet, COVID-19

Az Afrikai Kontinentális Szabadkereskedelmi Övezet (AfCFTA) az Afrikai Unió közvetítésével jött lét az afrikai kontinens gazdasági és politikai fejlődésének dinamizálása érdekében. Az erről szóló megállapodást az Unió 55 országából Eritrea kivételével mindenki aláírta. Az afrikai szabad kereskedelmi övezet előzetes becslések szerint 2063-ra mintegy 2,8 milliárd ember számára fog egységes piacot teremteni. A megállapodás általános célkitűzései a következők: egységes piac létrehozása, elmélyítve a kontinens gazdasági integrációját; elősegíteni a tőke és az emberek szabad mozgását; megkönnyíteni a beruházásokat; a strukturális átalakulások elérése a tagállamokon belül; a tagállamok versenyképességének javítása Afrikán belül és a globális piacokon; ipari fejlődés a diverzifikáció és a regionális értékláncok fejlesztésének ösztönzése érdekében; a mezőgazdaság fejlesztése és az élelmezésbiztonság javítása; valamint a többszörös és egymást átfedő szervezeti tagságból származó konfliktusok megoldása.

Azonban az afrikai gazdasági folyamatok alakulását nagyban befolyásolják a nemzetközi termelésben végmenő tendenciák. Két évtized gyors növekedését követően egy évtized stagnálás jellemezte a világkereskedelmet. A COVID-19 megjelenése a 2030-ig terjedő évtized indulásának nyugalmát szakította félbe, ami a jelenlegi nemzetközi termelési rendszer megváltozásához vezet, ami alól az afrikai országok sem vonhatják ki magukat. Ez egyrészt kihívás, másrészt lehetőség is az afrikai régió számára, hiszen a regionális gazdasági együttműködés, az iparpolitika és a beruházások ösztönzése nélkülözhetetlenné válik a regionális értékláncok kiépítéséhez. Az Afrikai Kontinentális Szabadkereskedelmi Övezetről szóló megállapodás szintén támogatást nyújthat a kontinensre áramló közvetlen külföldi befektetéseknek. Különösen a kontinensen belüli beruházások kaphatnak pozitív ösztönzést, a beruházási protokoll 2020 decemberére tervezett véglegesítése után.

Palotai Mónika: A magán katonai és biztonsági vállalatok “orosz utas” megoldása

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola

monicapalotai@gmail.com

Kulcsszavak: magán katonai vállalat, külpolitika, Oroszország, nemzetközi jog

A magán biztonsági és katonai vállalatok meghatározására nem létezik egységes, egyetemlegesen elfogadott definíció, az viszont a tanulmányokból és a jelenséggel foglalkozó szakértők véleménye szerint egyértelmű, hogy a PMSC-k (private military and security company – magán katonai és biztonsági vállalatok) különböző kormányok, NGO-k és magán vállalatok megrendelésére végeznek katonai és biztonsági tevékenységet, profit orientáltak, multinacionális vállalatokhoz hasonló szerkezettel rendelkeznek és hajlandóak extrém körülmények között végezni a rájuk bízott feladatot. Ez a meghatározás természetesen, ilyen formában, nem teljes. Ezen vállalatok az 1990-es évek környékén kezdetek el (újából) megjelenni, kialakítani majd saját magukra szabni az iparágat, annak szabályozásával együtt. Az orosz PMSC-k a nemzetközi piac kezdeti felosztásából teljesen kimaradtak és csak ad hoc jelleggel jelentek meg a nemzetközi szinten és különösebb szakmai vagy média figyelem sem kísérte működésüket. Egészen 2014-ig.

A tanulmány az orosz PMSC-k sajátosságait elemzi a nemzetközi és az orosz politika tükrében.

Büntetés-végrehajtási szekció

Ivanics Zsófia: A büntetés-végrehajtási gazdasági társaságok tevékenysége az éves beszámolók tükrében

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

ivanics.zsofia@gmail.com

Kulcsszavak: büntetés-végrehajtási gazdasági társaság, állami tulajdon, éves beszámoló

A termelékenység, a jövedelmezőség, vagy épp a gazdasági innováció ugyan nem tartoznak a klasszikus értelemben vett fogvatartotti munkáltatási rendszerek főbb jellemzői és szervező elvei közé, a magyar büntetés-végrehajtási szervezet az elmúlt csaknem egy évtized során mégis úgy alakította át munkáltatási struktúráját, hogy az egyre növekvő volumenben megvalósított fogvatartotti munkáltatás megszervezése mellett korábbi eredményeihez képest ma már jelentős gazdasági sikereket is elkönnyvelhet. A büntetés-végrehajtási gazdasági társaságok kizárólagos állami tulajdonban lévő, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdálkodó szervezetek, amelyek gazdálkodási tevékenységükről éves beszámolót készítenek. Előadásomban a közfeladat-ellátás alapján ily módon nyilvánosan közétett beszámolókra támaszkodva tekintem át a büntetés-végrehajtási gazdasági társaságok tevékenységét és eredményeit.

Mitrovics Zoltán: A reintegrációs őrizet jelentősége az elítéltek társadalmi reintegrációjában

Pécsi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola

mitrovicszoltan@gmail.com

Kulcsszavak: büntetés-végrehajtás, társadalmi reintegráció, reintegrációs őrizet, fogvatartott

A büntetés-végrehajtás célja napjainkra a kezdeti célokhoz képest átalakult változott, az elítéltek vagy más okból fogvatartott személyek társadalomtól való elkülönítése mellett egyre hangsúlyosabb szerepet kap az elkövető társadalmi reintegrációjának elősegítése. Tudjuk, hogy a társadalmi reintegráció a börtönből szabadultak tekintetében az egyik legnehezebb feladat, hiszen a prizonozációs hatások, a börtönben töltött évek stigmaként állandósulhatnak. A szabadulás utáni újrakezdés, visszakapcsolódás a mindennapokban sokszor lehetetlen kihívásnak tűnik az elítélt és a társadalmi környezete számára is. A sikeres társadalmi reintegráció érdekében a magyarországi bv. intézetekben egyre sokoldalúbb támogatást nyújtanak a fogvatartottak részére, köztük a meghatározott feltételek teljesülése esetén alkalmazható reintegrációs őrizet jogintézményének lehetőségét, mely során az elítélt egyfajta „előszabadulásként” szabadságvesztésének meghatározott részét családja, barátai, befogadó környezete körében töltheti.

Az elektronikus nyomkövető rendszer ötlete Robert Schwitzgebel nevéhez fűződik, aki az 1960-as évek közepén a Harvard Egyetem pszichológusaként úgy érezte, hogy megoldása egyrészt humánus, másrészt költséghatékony alternatívája lehet a bebörtönzés intézményének.⁵ Előadásom célja a magyarországi reintegrációs őrizet feltételeinek bemutatásán túl, a

⁵ Nagy Anita: A reintegrációs őrizet magyarországi és európai fejlődési irányai, In.: Kúriai döntések: Bírósági határozatok, Kúria Lapja. 2018/4. szám pp. 578-585

jogintézmény gyakorlati alkalmazása kapcsán felmerülő anomáliák, kérdések bemutatása.

Schmidt Laura: Resztoratív módszerek a büntetés-végrehajtásban

Nemzeti Közszerületi Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

mslauraschmidt@gmail.com

Kulcsszavak: resztoratív, helyreállító igazságszerület, büntetés-végrehajtás

A resztoratív, másképpen helyreállító igazságszerület Tony Marshall (1998) széleskörűen elfogadott definíciója szerint amikor „egy konkrét bűncselekmény érintettjei együttesen állapotnak meg arról, hogyan kezeljék a bűncselekmény következményeit és annak jövőre vonatkozó hatásait”.

Magyarországon is egyre ismertebb a resztoratív módszerek használata a rendészeti munkában, melynek egyik fajtája a családi döntéshozó csoportkonferencia (csdcs). A csdcs a fogvatartottak társadalmi reintegrációját elősegítő program, mely során az elkövető családja, illetve különböző segítő szakemberek vesznek részt, hogy a szabadulás utáni legfontosabb kérdéseket közösen beszéljék át.

A tanulmány célja a csdcs büntetés-végrehajtás területén való alkalmazásának lehetőségeinek bemutatása, valamint egy esettanulmány ismertetése.

dr. Véger Alexandra: Magyar börtönrendszer kibontakozásának lenyomatai

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar

dr.vegeralexandra@gmail.com

Kulcsszavak: börtön, börtönrendszer, büntetés-végrehajtás, fogvatartás

A börtönök az utóbbi időkben igen nagy figyelmet kaptak és kapnak, hogy mennyire tartják be az általuk foglalkoztatott elítéltekre vonatkozó börtönsszabályokat.

A modern büntetés-végrehajtási rendszerek alapvető rendeltetése a társadalom védelme a bűnözéssel szemben azáltal, hogy a szabadságelvonással járó büntetések és intézkedések végrehajtása során elősegítik a fogvatartottak társadalomba való beilleszkedését.

Az államnak a társadalom védelme érdekében fenn kell tartania a közrendet és a közbiztonságot, üldöznie kell a bűncselekményeket, meg kell büntetnie az elkövetőket, és végre kell hajtania a büntetéseket. Mindez az állam büntető hatalmát jelenti. A büntetés-végrehajtási rendszer (más kifejezéssel: börtönrendszer) a maga sajátosságaival, a szervezeti rendszerekre vonatkozó általános törvényszerűségek alapján épül fel és működik.

A magyarországi börtönrendszer kibontakozását, fejlődését számos tényező akadályozta, melyek főként a nemesi előjogokban testesültek meg.

Az első magyar büntető törvénykönyv, a Csemegi-kódex életbe lépését rövidesen követte a magyar börtönrendszer átfogó kiépítése. Hazánkban a kiegyezést követően a börtönhálózat megkésett kiépítése tette lehetővé és egyben sürgetővé a börtönműködésnek főképpen a német, kisebb részt az angol tapasztalatok adaptálásával történő vizsgálatát.

RENÉSZET-TUDOMÁNY-AKTUALITÁSOK - 2020

A rendészettudomány a fiatal kutatók szemével

Rövid tanulmányomban részletesen szeretném felvázolni azokat a történelmi- elméleti gócpontokat, amelyek a magyar börtönrendszer mai arculatán hegként láthatóak, és mindazon reformokat, amely a magyar börtönügy fejlődéséhez hozzávezetett.

Határrendészeti szekció

Éberhardt Gábor: A migráció azonosítható és azonosíthatatlan személyazonossága, mint új tipológiai elem

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

eberhardt.gabor@uni-nke.hu

Kulcsszavak: ellenőrizhető (verifiable person), ellenőrizhetetlen (unverifiable person) személy, migráció, rendészet, vándor

A migrációs elméletek megjelenésének klasszikus időszakát követően, a 21. század elején a globalista világra jellemző, felgyorsult, tömeges (nép)vándorlási hullám újabb tudományos kutatások alapjait képezte. A modern, aktuális társadalmi viszonyokat, migrációs jelenségeket elemző, leíró tudományos publikációk és a tematikus kutatási eredményeim alapján megállapítottam, hogy az ellenőrizhető (verifiable person) és az ellenőrizhetetlen (unverifiable person) személy, mint migrációtípológiai elem – nem leírt, nem publikált.

A fogalom bemutatásának idegen- és menekültrendészeti megközelítése rámutat olyan hiátusokra, amelyek nemzetközi felületen történő jogi-, eszköz- és rendészeti módszertani korrekciót igényelnek a Genfi Konvenció szellemiségének erősítésére. A tematikus ajánlás egyúttal olyan módon biztosít lehetőséget az államok szuverenitásának védelmére, hogy az ellenőrzött folyamatok a zárt falakon kapukat nyitnak a megalapozott menekültügyi védelmet igénylők részére.

A tanulmány rámutat arra is, hogy a menekültügyi eljárásra jogosultsághoz kapcsolódó személyes adatok elkülöníthetővé válhatnak a hontalanság jogintézményétől, valamint az eljáró hatósági szereplőknek delegált diszkrecionális- és a kérelmezők jogai a jogszerűség védőernyője alá kerülnek.

Györkös Enikő: Osztrák – magyar határrendészeti együttműködések a migrációs kihívások során

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola

eniko.gyorkos@gmail.com, eniko.gyorkos@mfa.gov.hu

Kulcsszavak: határvédelem, migrációs válság, illegális migráció, együttműködés

Munkám a migrációs válság hatására erősödő osztrák – magyar határrendészeti együttműködést hivatott bemutatni. Hazánk a migrációs válság kitörése óta a határok védelmének fontosságára figyelmeztet. Az elmúlt években több ízben is egyetértés mutatkozott az osztrák vezető politikusok, illetve a magyar kormány képviselői között abban a kérdésben, hogy első sorban az Európai Unió külső határainak védelmére lenne szükség az illegális migráció megállításának érdekében. Sebastian Kurz, osztrák kancellár Ausztria soros elnökségének prioritásként egyértelműen Európa biztonságát, valamint az illegális migráció visszaszorítását jelölte meg. Az osztrák kormány célja egy három egységből álló biztonsági háló kialakítása: elsőként az EU külső határainak védelme, mely főként a görög szigetekre fókuszál. Másodsorban a menekültútvonalon fekvő országok – ennek keretében nyílik lehetőség a bilaterális határrendészeti együttműködésekre – és végül az osztrák határvédelem. A két ország között határrendészeti együttműködési megállapodások kezdődtek, amelynek értelmében Ausztria

több alkalommal rendőrököt vezényelt a magyar – szerb határra, amely így közvetve hozzájárul az osztrák határok védelméhez is. Kutatásom az illegális migrációval összefüggő határrendészeti együttműködések vizsgálatán alapszik, melyeknek a 2017. évi CXLI. törvény ad jogi keretet. Arra a megállapításra jutottam, hogy az illegális migráció teljes visszaszorítására még várni kell, a magyar, illetve az osztrák hozzáállás csupán „felületi” kezelésre alkalmas mindaddig, amíg az Európa Unió nem határoz egységes fellépésről.

Hervé-Lóránth Ervin: A külföldi nemzeti intézmények integrációs és asszimilációs struktúráinak megújítása a helyi diaszpórákban

Nemzeti Közsolgálati Egyetem, Közigazgatástudományi Doktori Iskola

herveartist@gmail.com

Kulcsszavak: diaszpóra; kultúra; identitástudat

Kétséget kizáróan az egyik legdinamikusabban fejlődő hálózat a világot átszövő magyar diaszpóra szervezetek jelentik.

Fontos, hogy ezen szervek és az anyaország között hatékonyabb kapcsolatot hozzunk létre. Ebben kulcsszerepe a külföldi misszióknak van, mivel a két fél közötti összekötő szerepet ezek láthatják el a leghatékonyabban. Munkám összeállításához a nemzetpolitikai stratégiák és a miniszterekkel, államtitkárokkal, helyi diaszpórával tagjaival és a fogadó állam kulturális vezetőivel folytatott megbeszélések segítettek.

A magyar diaszpóra szervezetek jelenlegi helyzetére a szűkös anyagi források és az elszigeteltség jellemző. Gyakran tapasztalhatjuk, hogy akár egy országon belül működő szervek közötti kapcsolat inaktív, akadályokba ütközik az összefogás, olykor pedig egymás működéséről sem tudnak.

A külföldi misszióknak kiemelt szerepe van a magyar diaszpóra szervezetek közötti kapcsolat megteremtésben és a nemzetpolitikai üzenet számukra történő eljuttatásában. Ennek egyik részét a nemzeti identitástudat megerősítésében látom, mellyel az addig koncentrálatlan helyi magyar diaszpórát együttműködésre, összefogásra lehet sarkallni, aktív együttműködések lehet produkálni. Lényeges eleme a magyar nyelv oktatása mellett a helyi magyarság kultúrájának ápolása is, különösen azokban az országokban, ahol nagyszámú magyar kisebbség él. Másodsorban a misszióknak szerepet kell vállalniuk a szervezetek segítségnyújtását és támogatást szolgáló pályázatokkal és a közös programok szervezésével kapcsolatban.

Megállapítottam, hogy a mai nemzetpolitikai iránymutatások és egy újfajta nemzetpolitikai kulturális stratégia alapján ezek a korábban nem együttműködő közösségek új aktivitást nyerhetnek, feléledhetnek, taglétszámuk növekedhet és működésük minőségének tekintetében is ugrásszerűen pozitív eredményeket érhetnek el. Ennek köszönhetően a helyi misszió és a magyar diaszpóra közösség a magyar nemzeti kultúra és nyelv kapcsán egységesen léphet fel bárhol a világon.

Suhajda Attila: Az elmúlt öt év (2015-2020) integrációs adatai a Németországban jelenlévő külföldi állampolgárok legnagyobb lélekszámmal bíró társadalmi csoportjaiban.

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

suh.attila@gmail.com

Kulcsszavak: Németország, migráció, integráció, adatok, 2015, 2019

A tanulmány és az előadás a Németországban jelenlévő külföldi állampolgárok 10 legnépesebb nációjának társadalmi helyzetével foglalkozó statisztikai adatokat elemzi. Az elmúlt öt évre azért esett a választás, mert egy áttekintést nyújthat a 2015-ben látványossá vált tömeges irreguláris migráció integrációt követő integrációs tapasztalatokról. A tanulmány az integráció helyzetét a demográfiai, munkaerő és lakás piaci, jövedelmi viszonyok alapján írja le. A statisztikai adatokon túl a tanulmány kitér az integráció elméleti megközelítésére és a releváns német szakirodalomra.

Szabó László András: Mesterséges intelligencia (MI) innováció megjelenése és alkalmazhatósága a migráció kezelésben

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola

szabo.laszlo.andras@uni-nke.hu

Kulcsszavak: Mesterséges intelligencia, innováció, migráció, alkalmazhatóság, veszélyek

A mesterséges intelligencia (MI) fogalmi értelmezését követően előadásomban két kérdést vizsgálok. Az első a mesterséges intelligencia (MI) innovációs hatása és felhasználási területei a migráció kezelésében. A második az ember és a technológia együttműködése. Fókuszba a közrend, közbiztonság kialakításában részt vevő szervezeteket helyezem. Vagyis, hogy miként lehetséges a humán erőforrás gazdálkodásának elősegítése és lehetséges terhelés megosztása az mesterséges intelligencia (MI) innovációjának beépítésével a szervezetek működésébe. Az előadás végén a lehetséges jövőt mint fejlesztési irányt és veszélyt tekintem át etikai, morális és kriminológiai okok mentén.

Kriminálpszichológiai szekció

dr. Bendes Ákos: A szakértő és a digitális bizonyíték a büntetőeljáráásban

Pécsi Tudományegyetem, Állam-és Jogtudományi Kar Doktori Iskola

bendes.akos@ajk.pte.hu

Kulcsszavak: digitális adat, jövő, büntető eljárás, szakértő, nyom.

A digitális bizonyíték első gondolata már 1960-ban megfogalmazódott a digitális falu fogalmának megalkotásával, amely előre vetítette a jövőt. A globális falu fogalmat Marshall McLuhan kanadai médiateoretikus alkotta meg az 1960-as évek elején, és arra utal, hogy az elektronikus kommunikációs technológiák fejlődésével a világ oly mértékben vált összekötötté vagy „kicsivé”, mint egy falu, amelyben az emberek gyorsan kommunikálnak és minden eseményről szinte azonnal értesülnek. A globális falu fogalommal már 30 évvel előre megjósolta a World Wide Web létrejöttét. A digitális világ fejlődésén és az ezzel párhuzamosan fejlődő digitális bizonyítékokon keresztül mutatom be a jelen és a jövő legfőbb bizonyítékainak kialakulását és alkalmazhatóságát, valamint a felmerülő problémákat. A bizonyítás és a bizonyítási eljárás bemutatása után a bizonyítási eszközöket és a bizonyítékokat elemzem, ezt követően pedig áttérek a digitális nyomok osztályozására és keletkezésére. Az informatikai bűncselekmények típusai mind különböző digitális nyomot hagynak maguk után, ennek keretében bemutatom a szakértő munkáját és felhívom a figyelmet a nyomozás során felmerülő nehézségekre. A digitális bizonyítékoknak kiemelkedő szerepe van a szakértői gyakorlat során, ahol meg kell különböztetni a helyszíni vizsgálatot és a laboratóriumi vizsgálatot, amelyek során kiemelkedő szerepe van a szakértő felkészültségének és folyamatos képzésének a technika fejlődésének köszönhetően. A digitális bizonyítékok szakszerű és eredményes felhasználásának és tárolásának elengedhetetlen feltétele, hogy a keletkezésüktől kezdve a történeti fejlődésén át vizsgáljuk egészen a mai megvalósulási formáiban. A szakértők munkájának bemutatása és megismerése elengedhetetlen, hogy megértsük a digitális nyomokból kinyert bizonyítékok valós tartalmát, hogy a büntető eljárások minél nagyobb hatékonysággal eredményre vezessenek.

Borbély Zsuzsanna: Egészségmegtartási szokások, Stressz és rendőrtanulók

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

borbely.zsuzska@gmail.com.hu

Kulcsszavak: dohányzás, alkoholfogyasztás, testedzés, munkahelyi stressz, rendőrtanulók

Kutatásom célja egyes egészségmegtartási szokások próbaidő alatt megtapasztalt munkahelyi stresszel való kapcsolatának feltárása volt. Az ismeretes, hogy a dohányzás és alkoholfogyasztás összefüggésben állhat a munkahelyi stresszel, de arról jelentősen kevesebb tudással rendelkezünk, hogy a fiatal rendőrtanulók körében hogyan alakul ez az összefüggés.

A vizsgálat során a Rendvédelmi Szervek Munkahelyi Stressz Kérdőívét használtam, míg az egészségmegtartási szokások mérésére a releváns szakirodalom alapján összeállított kérdéssor szolgált, kiegészítve a dohányzási motiváció, továbbá az egészségorientáció mérésére szolgáló kérdőívvel. A minta az egyik rendészeti szakgimnázium 2016-ban, illetve 2018-ban sikeres szakmai vizsgát tett állománya (138 fő és 94 fő) köréből került ki.

A kapott eredmények arra utalnak, hogy mindkét évfolyam esetében más egészségmagatartási szokás mentén volt megfigyelhető kapcsolódás a munkahelyi stressz egyes aspektusai irányába. A 2016-ban végzetek esetében a táplálékkiegészítők használata, míg 2018-ban a testedzés gyakorisága és az alkoholfogyasztási szokások voltak ezek. Emellett a dohányzási motivációk és az egészségorientáció mentén is számos eltérés mutatkozott a két csoport között. Mindezeket összefoglalva elmondható, hogy a 2016-os évfolyam esetében mutatkozott több ponton együttjárás a munkahelyi stressz mutatóival.

A kutatás eredményei támpontul szolgálhatnak az alapellátó pszichológusok számára, hogy a frissen végzett rendőrökkel folytatott munka során a pszichés egészségmegőrzés szempontjából mire érdemes hangsúlyt fektetni.

Juhász Anikó: A gépjárművezetést befolyásoló tényezők

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

juhasz.aniko@uni-nke.hu

Kulcsszavak: gépjárművezetés, képesség, személyiség

A közúti közlekedés akkor tekinthető a legbiztonságosabbnak, ha az ember – jármű – út, környezet egységes, harmonikus együttállásban vannak. A közúti balesetek világszerte a halálozások egyik statisztikailag vezető oka, amit a közlekedési jogsértések nagy száma igazol.

Ennek elkerülése érdekében a legmeghatározóbb személyiségjellemzők közé tartozik az agresszió, az érzelmi stabilitás, a hirtelen kialakuló helyzetekre adott reakciók, a jó benyomás keltése, a kalandkeresés, kockázatvállalás, az önkontroll, a szorongás és a társas felelősségtudat.

A gépjárművezetés egy olyan emberi tevékenység, amely különféle képességeket igényel. Magában foglalja az egyén adottságait, a fizikai, biológiai és pszichikai jellemzőit is. Valamennyi mozzanat végrehajtásának minősége azonban a gépjárművezető pillanatnyi teljesítőképességétől is függ. A mentális terhelés következtében azonban hangsúlyosabbá válhatnak az életkorbeli és egyéni különbségek, továbbá egyes képességek tekintetében nemi eltérések adódhatnak.

Előadásom során ismertetem a demográfiai tényezők (életkor, nem, vezetési tapasztalat) hatását a vezetési teljesítményre.

A pszichológiai pályaalkalmassági vizsgálatok az alábbi, biztonságos vezetéshez szükséges kompetenciák, képességek meglétét mérik: figyelem, perifériális észlelés, reakcióidő, reaktív stressztolerancia, rizikókészség, vizuális észlelés.

A baleset kialakulásának szempontjából kiemelkedő jelentőségű a gépjárművezető által elkövetett hiba, ami a felsorolt képesség-, illetve személyiségtényezőkkel hozhatók összefüggésbe.

Lohner Klaudia: Emberölés – a motivációk jelentősége a profilalkotásban

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

lohner.klaudia@uni-nke.hu

Kulcsszavak: motiváció, emberölés, szexuális motiváció, nyereségvágyas motiváció, profilalkotás

Gyakorta felmerülő kérdés egy emberölés bűncselekmény kapcsán, hogy mi motiválhatta az elkövetőt a cselekménye végrehajtására. A kriminalisztika „miért” alapkérdésének kiindulópontja a motiváció megállapítása, mely gyakran kihívás elé állítja a nyomozókat az eljárás során. Az előadás egy olyan kutatás elméleti hátterét mutatja be, mely arra keresi a választ, hogy mely jellemzők különböztetik meg a szexuális motivációjú emberöléseket a nyereségvágyas motivációjúaktól. A jelenleg folyamatban lévő kutatás eredményei gyakorlati segítséget nyújthatnak egy elkövetői profil felállításához.

Pallagi András: Kontaktusmentes biometrikus azonosítási módszerek múltja, jelene és jövője

Óbudai Egyetem, Biztonságtudományi Doktori Iskola

pallagi.andras@phd.uni-obuda.hu

Kulcsszavak: biometria, azonosítás, beléptető rendszerek, biztonság

Napjainkban, a biometrikus jellemzők felismerési technológiai folyamatosan fejlődnek, egyre több új területen nyílik lehetőségünk arra, hogy a korábbi birtok vagy tudás alapú azonosítást kiváltsuk tulajdon (biometria) alapú identifikációra. Tanulmányomban a kontaktus (érintés) nélküli biometrikus azonosítási eljárások evolúcióját kutattam, valamint feltérképeztem a közeli és távoli jövő lehetséges fejlesztési irányait. Gyűjtőmunkám során több olyan nagy hatótávolságú biometrikus azonosítási megoldással találkoztam, amelyeket rendészeti szervek használnak, vagy fejlesztenek annak érdekében, hogy minél messzebről, minél pontosabban azonosítani tudjanak személyeket. Ezen fejlesztési vonalat követve vizsgáltam annak lehetőségeit, hogy mely technológia lehet alkalmas a beléptető rendszerekben automatikus azonosításra

Dr. Sófi Gyula: A pszichiátria rendészettörténeti vonatkozásai

Nemzeti Közszerületi Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

drsofigyula@igazsagugyigyermekpszichiater.hu

Kulcsszavak: mentális zavarok – pszichiátria – rendészettörténet

A hazai pszichiátria tudományának fejlődése óhatatlanul is komplex jelenségek mentén valósult meg, ezért mind gazdasági, mind társadalmi, mind pedig ideológiai tényezők is befolyásolták alakulását. Ezen gondolatmeneten haladva, vizsgálódási tárgyunk szűkebb értelemben a rendészettörténeti aspektusra fókuszál. A téma ebből a szempontból történő megvilágítása releváns, számos kapcsolódási pont körvonalazódik, melyeket a kronológiai események történésein keresztül vázolunk fel. Bemutatásra kerül azon legkorábbi nézőpont, mely Karvasy Ágost jogtudós nevét fémjelzi. „A közrendészeti tudomány” (1862) művében részletesen kifejti álláspontját a legfontosabb rendészeti vonatkozású orvosi intézkedésekről. Ahogy ő fogalmaz, az „Orvosi rendőrség vagyis a közegészségügy” témakörén belül azokat a rendészeti intézkedéseket mutatjuk be, melyek közvetlenül kapcsolódnak az egészségügyi kérdésekhez, valamint a társadalom, az állam, illetve az egyén stabilitása szempontjából azóta is elengedhetetlen fontosságúnak bizonyultak.

Nemzetbiztonsági szekció

Beke József: A magyar rendőrség különleges szolgálati ágának létrehozása, fejlődésének és működésének története 1973-1990.

Nemzeti Közsolgálati Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

jozsef.beke@gmail.com

Kulcsszavak: rendőrség, akcióosztály, akciószakasz, Komondor kommandó,

Az 1960-as évek végére, a terrorizmus nemzetközivé válásával párhuzamosan egyre több olyan jellegű bűncselekmény (repülőgéptérítés, túszejtés, robbantásos merénylet) történt a világban, melyekkel hagyományos rendőri erőkkel és módszerekkel nem lehetett eredményesen felvenni a harcot. Az 1972-es Müncheni olimpián történt terrortámadást követően a legtöbb nyugat-európai országban megkezdődött a különleges rendőri szolgálatok felállítása. Hazánkban az 1973-as balassagyarmati túszejtést követően hozták létre az ilyen helyzetek kezelésére alkalmas, kiképzett és felszerelt speciális rendőri egységeket, az akciószakaszokat a Forradalmi Rendőri Ezreden belül. Előadásomban bemutatom a különleges rendőri szolgálat megalakításának körülményeit, szervezeti változásait, létszámviszonyait, feladat-, valamint kiképzési rendszerét 1973-1990 között. Az adatgyűjtés során feldolgoztam a témában eddig megjelent (sajnálatos módon meglehetősen szegényes) szakirodalmat, a rendelkezésre álló és kutatható korabeli jogszabályokat és utasításokat, továbbá interjút készítettem az akciószakaszok, akcióosztály valamint a Komondor kommandó egykori tagjaival.

Csizner Zoltán: Az Emberi Jogok Európai Bíróságának működése és titkos felderítést érintő ítélkezési gyakorlata

Nemzeti Közsolgálati Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

csiznerzoltan@gmail.com

Kulcsszavak: alapvető jogok, titkos felderítés, törvényesség, Emberi Jogok Európai Bírósága

A bűnözés struktúrájának változása, a szervezett bűnözés térnyerése, a terrorizmus soha nem látott fenyegetése mellett a technikai eszközök és az információáramlás robbanásszerű fejlődése olyan kihívások elé állítják a bűnüldöző szerveket, melyekkel a klasszikus kriminalisztikai eljárások már csak nehezen tudnak lépést tartani. Hazánkban, és külföldön egyaránt olyan erőkkel, eszközökkel és módszerekkel segítik a hagyományos nyomozásokat, melyek konspirált alkalmazásukból fakadóan képesek segíteni a kívánt eredmény hatékonyabb elérését.

Ezek a módszerek szükségszerűen sértenek egyes alapvető jogokat, ami megköveteli annak szigorú törvényi szabályozását és az ennek megfelelő végrehajtást. A törvényesség egyik garanciális eleme a hatékony jogorvoslat, melynek fontos állomása lehet az Emberi Jogok Európai Bíróságának vizsgálata. A bíróság működésének, ítélkezési gyakorlatának, valamint az eljárásuk során alkalmazott értékelési szempontrendszerének megismerése mind a jogalkotók, mind a jogalkalmazók számára fontos információkkal szolgálhat.

Mezei József: Gondolatok az imperialista fellazítás politikájáról az állambiztonság időszakában

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

mezei.jozsef@uni-nke.hu

Kulcsszavak: fellazítás, állambiztonság, Amerikai Egyesült Államok, III. Főcsoportfőnökség

Az 1947 és 1991 közötti, hidegháborúként is nevezett időszakban a két nagy hatalom, az Amerikai Egyesült Államok és a Szovjetunió, illetve a szövetséges országok közötti szembenállás több területen, az élet több szintjén, eltérő módon és intenzitással volt jelen. A politikai, katonai, gazdasági rivalizálást jelentős titkosszerológati tevékenység kísérte.

Az 1960-as évekre nyilvánvalóvá vált, hogy, elsődlegesen gazdasági szempontok miatt a kommunista blokk országainak szüksége van a nyugattal, azon belül kiemelten az Amerikai Egyesült Államokkal való kapcsolat normalizálására, bizonyos területeken az együttműködés kialakítására, fenntartására, sőt fejlesztésére. Ez a nyitás kiszélesítette a kapcsolatok körét, megsokszorozta annak felületeit, ami viszont lehetőséget teremtett arra, hogy a nyugattal kapcsolatos ismeretek, információk sokkal szélesebb személyi körhöz jussanak el az addig szinte teljesen bezárkózva működő keleti blokk országainak társadalmaiban.

A kommunista országok politikai vezetése - beleértve hazánkat is - ezen a területen a természetes folyamatokon túl egyes imperialista kormányok szándékos, célzott, egyes esetekben leplezett törekvéseit is sejtette, illetve azonosította, amit ideológiai-, propaganda hadviselésként értékelt és a fellazítás fő területeiként tekintett rá. A fellazítás célja szerintük a szocialista országok közötti ellentétek kialakítása, szítása, a szocialista berendezkedés bomlasztása, a hatalommal szembeni bizalmatlanság kialakítása, fokozása, az elégedetlenség növelése, végső soron a rendszer megdöntése volt.

A fellazítás több területen is megjelent, amelyek nagyrésze állambiztonsági szempontból is relevanciával bírt. Ennek, illetve a tevékenységek kapcsán vélelmezett és azonosított leplezett törekvések okán is a magyar állambiztonság szerveinél is feladatként jelentkezett a tevékenység elleni fellépés. A problémakör súlyát is mutatja, hogy a témakörrel összefüggésben önálló utasítások/parancsok is születtek a Belügyminisztériumban az állambiztonsági szervek feladatellátásának konkretizálására, hatékonyabbá tétele érdekében. Több esetben előfordult az is, hogy a szerológat által begyűjtött információkat, konkrét ügyeket is felhasználtak arra, hogy a társadalom figyelmét felhívják az imperialista fellazítás politika veszélyeire.

Muhoray Róbert András: A szokások hatása a döntéshozatalra az információs műveletek tükrében

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Hadtudományi Doktori Iskola

robert.muhoray@gmail.com

Kulcsszavak: információs fölény, manipuláció, PSYOPS, szokás, technológia

A hadviselési modell megváltozásával az ellenség elpusztítása helyett az ellenség manipulálása, illetve a hatásalapú műveletek kivitelezése került reflektorfénybe. Elsődleges cél az információs fölény, az információs uralom és a vezetési fölény elérése a különböző eszközök

feletti irányítás átvételével (például: IoT, számítógépes rendszerek), valamint PSYOPS segítségével.

Az információ szerepe felértékelődött. Egyre jobban függ mindenki az IoT eszközöktől, amelyek megváltoztatják az információszerzési, -elemzési, és döntéshozatali módszereket, valamint az ezekkel kapcsolatos szokásokat. A XXI. századi technológiák, a hálózat alapú működési formák új megközelítések alkalmazását indukálják. Mindazonáltal a technológiának hátránya is van. A komplexitással egyre jobban háttérbe szorul az emberi döntés, túl sok területen hagyatkozunk a számítógépekre. Ez pedig könnyen megtévesztéshez, dezinformációhoz vezethet. Ha ilyen vészhelyzetekre nincs megoldási terv kidolgozva, és annak kivitelezése nincs begyakorolva, akkor könnyen előfordulhat, hogy egy vezető/parancsnok nincs felkészülve arra, hogy az adott helyzetnek megfelelő, azaz a korábbiaktól eltérő utasításokat adjon - csak az általános helyzetnek megfelelő döntéseket tud hozni, az új harchelyzetben „lefagy”. A szokás formájában meghozott döntés, illetve a szokás alapján végrehajtott cselekedet rutinszerű, ilyenkor „robotpilóta üzemmódban” van az egyén.

A PSYOPS célja az alkalmazott megközelítések és döntéshozatali eljárások módosítása az üzenetet küldő fél akaratának megfelelően. Hatása az emberek gondolkodásmódjának megváltoztatására sokkal jelentősebbé vált. Nagyobb intenzitással vesz részt a harcokat, hadműveleteket megelőző, hadműveletek alatti, és azt követő fázisokban. Az irányítottság elérésével tudatosan manipulálható a tömeg véleménye, -szokásai, a politikusok lakosság általi támogatottsága, vagy akár a harci morál.

Tarkó Áron: A magyar, a szlovák és a cseh polgári titkosszolgálatok szervezeti felépítésének, működésének összehasonlítása 1989-től napjainkig

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Hadtudományi Doktori Iskola

tarkoaon@gmail.com

Kulcsszavak: nemzetbiztonsági szolgálatok, rendszerváltás, nemzetbiztonsági törvények

A rendszerváltás követően Szlovákiában, Csehországban és Magyarországon is jelentős változások történtek az állambiztonság területén, amelyek között hasonlóságokat, de különbségeket is felfedezhetünk. Magyarországon az 1990. évi X. törvény volt az első jogszabály, ami nyilvánosan szabályozta a különleges eszközök és módszerek alkalmazását, illetve a 26/1990. évi minisztertanácsi rendelettel hozták létre az új nemzetbiztonsági szolgálatokat, és rögzítették feladataikat. 1995-ben újabb változás következett be: elfogadásra került a CXXV. törvény, amely egyrészt például a korábbi jogszabályokhoz képest sokkal részletesebben szabályozta a nemzetbiztonság területét, másrészt a törvénnyel új szolgálatként létrehozásra került a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat. Csehszlovákia 1993-as felbomlását követően Csehországban és Szlovákiában is létrehozták a nemzetbiztonsági szolgálatokat, valamint 1994-ben mindkét országban elfogadtak egy-egy, a nemzetbiztonság területét átfogóan szabályozó törvényt.

A jelenlegi szlovák, cseh, és a magyar nemzetbiztonsági szervezet-rendszer között is találhatunk eltéréseket és hasonlóságokat. Például míg Szlovákiában és Csehországban 3 nemzetbiztonsági szolgálat működik, addig Magyarországon 5. Szlovákiában önálló szolgálat látja el a minősített adatok védelmével kapcsolatos feladatokat, míg a másik két országban nem. Hasonlóság a három ország tekintetében, hogy míg a rendszerváltást követő időszakban

RENÉSZET-TUDOMÁNY-AKTUALITÁSOK - 2020

A rendészettudomány a fiatal kutatók szemével

mindegyik országban külön szervezetben látták el a katonai hírszerzés és elhárítás feladatait, azonban Csehországban 2005-ben, Magyarországon 2012-ben, míg Szlovákiában 2013-ban vonták össze a katonai szolgálatokat.

Terrorizmus szekció

Balogh Péter: Rendőrségi célpontok ellen irányuló terrorista akciók jellemzői – különös tekintettel az új terrorizmus sajátosságainak megjelenésére

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Hadtudományi Doktori Iskola

balogh@ocio.u-szeged.hu

Kulcsszavak: terrorista akciók, rendőrség, új terrorizmus, adatelemzés

A terrorizmus a társadalmakban rendkívül széleskörűen, azok számos alrendszerében lehet jelen, s sokféle formát ölthet. Az akár hétköznapi használati tárgyakkal kivitelezhető, civil célpontok elleni támadásokhoz képeset a kritikus infrastruktúrák elleni műveletek előkészítéséhez és lebonyolításához már jelentősebb kapacitások és eszközrendszer válhatnak szükségessé. Megkülönböztethető azonban a terrorista támadások célpontjai között egy további, sajátos terület; a rendőrségi célpontok ellen elkövetett akciók, melyek sajátosságai között egyfajta szimbolikus többletet ismerhetünk fel, ami abból fakad, hogy a támadók a társadalom, ill. az állam éppen azon meghatározó szereplőjét teszik célponttá, mely a rend és a biztonság garantálásának letéteményese.

A tervezett előadás keretében ezen sajátos szféra ellen megkísérelt terrorista támadások feltáró jellegű bemutatására teszünk kísérletet. Egy kapcsolódó szakirodalmi források alapján felvázolt koncepcionális keret bemutatását követően a másodelemzés kutatási módszerének alkalmazásával longitudinális és keresztmetszeti elemzéseket egyaránt végzünk. Előbbiek keretében – egyebek mellett – a rendőrségi célpontok ellen elkövetett támadások időbeli alakulását és egyes sikerességi mutatókat tekintünk át, az összesített adatok elemzése keretében pedig a rendőrségi célpontok elleni támadások sajátosságait keressük. Az adatelemzések sajátos dimenzióját képezik az új terrorizmus egyes megkülönböztető jegyeinek vizsgálatára tett kísérletek. Az elemzés előkészítéséhez alapvető statisztikai módszerek mellett többváltozós statisztikai eljárásokat használunk, valamint kapcsolódó grafikus megoldásokat alkalmazunk.

A kutatás szakmai kimenetének tekinthető egyrészt egy általánosabb koncepcionális-elemzési keret, az adatelemzések előzetes eredményei alapján pedig megfogalmazható, hogy a rendőrségi célpontok elleni támadásforma arányát tekintve dobogós helyet foglal el, időbeli alakulásuk pedig részben illeszkedik az általános trendhez.

Kovács Márk Károly: Harc a terrorizmus ellen: az ETA és IRA

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Hadtudományi Doktori Iskola

Kovacs.Mark@uni-nke.hu

Kulcsszavak: rendvédelem, honvédelem, ETA, IRA, terrorizmus,

A napjainkban a médiában szereplő radikális, iszlám fundamentalista terrorszervezetek előtt, a szeparatista terrorszervezetek közül Európában két közismert szervezet is működött – Ír Köztársasági Hadsereg és a Baszk Haza és Szabadság. A két szervezet szinte párhuzamosan működött Spanyolországban és Nagy-Britanniában, ezért a terrorszervezetek egymás közti kommunikációjával egyidőben a kormányok is párbeszédet folytattak egymás közt. A két szervezet elleni küzdelem és annak párhuzamos vizsgálata jól példázza a jelenkorban tapasztalt

problémakört is – a rendészeti szervek egyedül nem képesek felszámolni őket, a katonai és honvédelmi szervek pedig a háborúk megvívása mellett rendészeti feladatokat is ellátnak.

Dr. Nagy Melánia: Gyermekkatona és most

Pécsi Tudományegyetem – Állam- és Jogtudományi Kar, Büntetőjogi Tanszék

nagy.melania@ajk.pte.hu

Kulcsszavak: gyermekek, fegyveres konfliktus, áldozat, terrorszervezet.

A közelmúltban a világ rémülten figyelte, ahogy az iszlám terrorista szervezetek kisgyermekének fegyveres csapata, harci felszerelésbe öltözve Bejrút utcáin vonulnak, kántálva, hogy hajlandók meghalni vezetőjükért vagy istenért.⁶ A gyermekek szerepe a különböző fegyveres konfliktusokban, régmúlta nyúl vissza. A XX. században ismert gyermekkatona, a Hitlerjugend szervezet tagjai voltak. A németek mellett azonban a britek, az amerikaiak is használtak kiskorúakat erőszakos akciókhoz. Napjainkban a téma aktualitását, pedig az Iszlám Állam terrorszervezet keltette ismét életre. A legmagasabb gyermekhalálozási arányt Aleppóban jelentették, ahol több mint 2000 gyermek halt meg támadás következtében. A történelemből számos példa említhető a gyermekkatona szerepvállalására, azonban 1990-ig ez a probléma háttérbe szorult. A változás többnyire Graça Machel mozambiki politikus tanulmányának köszönhető, aki az akkori ENSZ-főtitkár kérésére „A fegyveres konfliktusok gyermekekre gyakorolt hatásai” (Impact of armed conflict on children) című munkáját kidolgozta.⁷ Felhívta a figyelmet arra, hogy a gyermekek és a nők jövőbeni célpontjai lehetnek a különböző szélsőséges mozgalmaknak. Számos EU-tagállam megerősítette, hogy országuk állampolgárainak, különösen nőknek és gyermekeknek a száma Észak-Kelet Szíriában, 2019 márciusában nőtt különböző táborokban és börtönökben.⁸ Jelenleg 10 olyan ország létezik, ahol napi gyakorlatnak számít a gyermekkorúak harcban való részvétele vagy ahhoz való csatlakoztatása. Ezek a következők: Afganisztán, Közép-Afrikai Köztársaság, Kongó, Irak, Szomália, Yemen, Myanmar, Nigéria, Dél-Szudán és Szíria.⁹ Tanulmányomban a gyermekkatona helyzetét vizsgálom meg egykor és most.

Dr. Pék Richárd Tamás: A terrorizmus büntető anyagi jogi definiálásának problémái

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

e-mail: pektamasrichard@gmail.com

Kulcsszavak: terrorizmus, büntetőjog, definíció, tipológia, fogalomalkotás

Az előadás nem kevesebbre vállalkozik, minthogy bemutassa a terrorizmus anyagi jogi büntetőjogi szabályozásának problémáját a nemzetközi, regionális és nemzetállami anyagi büntetőjog szintjén. Habár ma a terrorizmus a biztonságot veszélyeztető egyik legnagyobb

⁶ Nagy Melánia: Női terrorizmus. PhD disszertáció, 2020, Pécs, 46.o.

⁷ GÁL Csilla Emese: Elrabolt ártatlanság – az Iszlám Állam gyerekkatonái. Magyar Rendészet 2018/5. 93.o.

⁸ European Union Terrorism Situation and Trend report (TE-SAT) 2020. European Union Agency for Law Enforcement Cooperation 2020 48. <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2020>, (A letöltés dátuma: 2020.08.30.)

⁹ <https://theirworld.org/news/10-countries-where-child-soldiers-are-still-recruited-in-armed-conflicts>, (A letöltés dátuma: 2020.10. 28.)

veszélyforrás, a terrorizmusnak még sincsen egységes, nemzetközileg elfogadott büntető anyagi jogi definíciója. Regionális és nemzetállami szinten pedig az egyes egyezmények, szerződések és büntető törvénykönyvek elsősorban a terrorizmus egyes fajtáit rendelik büntetni. Az egységes fogalom hiánya nehezíti a nemzetközi, regionális bűnügyi együttműködést is és a terrorizmus, mint jelenség kategorizálását és mérését is. Ezért az egyes szintek szabályozásának bemutatását követően a tudományos kutatások terrorizmus definiálásának, tipológiájának problémáját kívánom bemutatni és végül összegzésként javaslatot megfogalmazni egy egységes definíció megalkotásának lehetséges módjára, útjára.

dr. Pozsgai Petra: A terrorizmus hatása a nemzetközi fejlesztési gyakorlatra Afrika Szubszahara régiójában.

Nemzeti Közszerológiai Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

drpozsgaipetra@gmail.com

Kulcsszavak: terrorizmus, fegyveres konfliktusok, fejlesztés, biztonság, Szubszahara, Afrika

A biztonsággal és a terrorizmussal kapcsolatos kérdések az elmúlt évtizedekben erőteljes hangsúllyal jelentek meg a nemzetközi fejlesztésekkel foglalkozó szakirodalomban is. A sokat idézett „nincsen fejlesztés biztonság nélkül, és nincsen biztonság fejlesztés nélkül” paradigma komoly szakirodalmi háttérrel dolgozza fel a témát. A Szubszahara régió biztonsági kihívásai a terrorizmus mellett a tömeges migráció, szervezett bűnözés, járványok, a terepen dolgozó fejlesztési szervezetek munkáját is új típusú feladatok elé állítják. A tanulmány megvizsgálja, hogy milyen fejlesztési módszerek léteznek a biztonsági kihívások megoldására, illetve, hogy a fejlesztési projektek létrejöttét befolyásolják-e ezek a konkrét biztonsági kihívások, különös tekintettel a terrorizmusra.

Rendészeti szekció

Baráth Noémi Emőke: Pizkos Harry-hatás érvényesülése rendőrhallgatók körében

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola, Kriminálpszichológiai Kutatóműhely

barath.noemi.emoke@uni-nke.hu

Kulcsszavak: attitűdváltozás, rendőr tisztjelölt, nemzetközi összehasonlítás.

A tanulmány egy olyan hipotézis tesztelését tűzte ki célul, amely megvizsgálja, hogy a sokszínű háttérrel rendelkező, viszonylag hosszú tanulmányi képzésben részesülő tisztjelöltek miként vélekednek a képzésük megkezdésekor a szakmai munkáról. Az adatfelvétel során (N= 176) nappali tagozatos rendőrhallgatók válaszoltak a kérdésekre. Az eredmények megbízható, stabil képet mutatnak az úgynevezett „törvényes perspektíva” elfogadására a felsőoktatási képzés során. Azt feltételezzük, hogy a képzést követően, a munkahelyi környezetben a tisztek elfogadottabbak lesznek a „nem törvényes” gyakorlatokkal szemben. Ez az attitűdváltás teljesen független attól a típusú feladattól, amelyet rájuk ruháznak, a beosztás nem érezteti hatását. Van némi hatása az életkornak és a nemnek: a fiatal férfi újoncok valamivel hajlamosabbak elfogadni a Pizkos Harry ihlette intézkedéseket - vagyis a lényeges célok elérését nem legális eszközökkel.

Barnucz Nóra - Czékmán Balázs: A kiterjesztett valóság alkalmazási lehetőségei az oktatás különböző szintjein

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus - Kispesti Puskás Ferenc Általános Iskola

barnuczno@gmail.com - balazs.czekman@gmail.com

Kulcsszavak: felsőoktatás, kiterjesztett valóság, HY-DE modell, kommunikáció, szaknyelv

A felsőoktatásban megjelent Z generáció tagjai teljesen más tanulási elveket mozgósítanak az ismereteik elsajátítását illetően (Tapscott, 2001), amelyhez az oktatásnak is igazodni kell. Azonban az információs társadalom nemcsak az oktatási folyamatot alakítja át (Dessewffy 2019), hanem ezzel párhuzamosan a munkaerőpiacon is új pozíciók jelennek meg (Uricska, 2020). Erre a mindenkori oktatásnak fel kell készülnie, vagy a már meglévő képzéseit a munkaerőpiac kihívásaihoz kell igazítani (Pirzada és Khan, 2013).

Jelen kutatás a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (továbbiakban: NKE), Rendészettudományi Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus támogatásával az új nyelvi stratégia részeként került kidolgozásra, mely a következő két akadémiai tanévben kerül kivitelezésre (2020/2021–2021/2022). A vizsgálat során osztálytermi kutatást végzünk a rendészeti szaknyelvet tanuló hallgatók körben (N=40), ahol a kiterjesztett valóság (Augmented Reality: AR) (Czékmán, 2017) és a HY-DE modell (Dani, 2014) szaknyelvi alkalmazhatóságát és a hallgatók digitális és verbális kommunikációs képességére kifejtett hatását vizsgáljuk. Az AR technológia trendjeit, előnyeit, lehetőségeit, kihívásait és oktatásra gyakorolt hatásait hazai és nemzetközi viszonylatban is vizsgálják (Garzón et al., 2020). A témában végzett hazai kutatásaink is megerősítették, hogy az AR-t (is) alkalmazó digitális pedagógia erősíti a tanulók motivációját, fejleszti digitális kompetenciájukat (Fehér, Aknai és Czékmán, 2016; Aknai, Czékmán és

Fehér, 2016a), valamint használatával komplex kompetenciafejlesztés is megvalósítható (Aknai, Czékmán és Fehér, 2016b; Czékmán, Aknai és Fehér, 2017). A kutatáshoz egy saját fejlesztésű tartalomfogyasztásra- és előállításra is kiváló AR-alkalmazást, az eduARdot alkalmazzuk.

A kutatás eredményeként egyrészt szókincsbővülést és a kommunikációs képesség fejlődését várjuk, másrészt a rendészeti szaknyelv, mint munkanyelv elnyerheti méltó helyét a rendészeti felsőoktatásban.

Barnucz Nóra - Uricska Erna: Innovatív nyelvtanulási módszerek a rendészeti szaknyelvoktatásban

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus

barnucz.nora@uni-nke.hu - uricska.erna@uni-nke.hu

Kulcsszavak: kiterjesztett valóság, közösségi oldalak, HY-DE modell, kommunikációs kompetencia, digitális kompetencia

A globalizáció, digitalizáció és az élethosszig tartó tanulás eszméi a felsőoktatásban is évek óta jelen vannak. A felsőoktatási intézmények egyik legfontosabb feladata, hogy a munkaerőpiac által megkövetelt kompetenciákra felkészítse a hallgatókat. Ennek egyik jelentős szegmense az aktív és élő nyelvtudás, melynek fejlesztése elengedhetetlen, legyen szó bármely hazai vagy külföldi felsőoktatási intézményről.

Jelen kutatásban a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (továbbiakban: NKE) Rendészettudományi Kar rendészeti szaknyelvi képzés hasznosíthatóságának megítélését vizsgáljuk nappali és levelező képzésben részt vevő hallgatók körében (N=100). A kutatás az NKE új nyelvi stratégiájának részét képezi, mely a következő két akadémiai tanévben kerül kivitelezésre (2020/2021–2021/2022). A kutatás három lépcsőből áll: (1) kvalitatív (fókuszcsoportos interjúk) kutatás; (2) osztálytermi kutatás; (3) kvantitatív (kérdőíves) kutatás.

A kutatás résztvevői az NKE Rendészettudományi Karán angol rendészeti szaknyelvet tanuló hallgatók. A kutatás célja a hallgatók aktuális digitális és verbális kommunikációs szintjének felmérése és annak fejlesztése a szaknyelvi órák keretében innovatív nyelvtanulási módszerek, mint a kiterjesztett valóság (Augmented Reality: AR) (Czékmán 2017), a rendészeti közösségi oldalak, a rendészeti digilektus (Uricska 2020), a netkommunikáció (Veszelszki 2017) és a HY-DE modell (Dani 2014) alkalmazásával.

A kutatás pozitív hozadék lehet az eredményes angol nyelvű kommunikációhoz szükséges általános, kommunikatív (nyelvi, szociolingvisztikai, pragmatikai) és a digitális kompetenciák sajátosságainak fejlesztése. Másrészt a rendészeti szaknyelv, mint munkanyelv elnyerheti méltó helyét a rendészeti felsőoktatásban.

Bertalan Dávid ogy. alezredes: A rendészet szerepe a hibrid hadviselés elleni fellépés során

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hadtudományi Doktori Iskola

vido288@gmail.com

Kulcsszavak: hibrid hadviselés, rendészet, nem-lineáris hadviselés

A 2014-es ukrajnai eseményeket követően a hibrid hadviselés elmélete mind a hazai, mind a nemzetközi hadtudományi kutatások fókuszába került, továbbá a NATO szövetségi és tagállami szinten is kiemelten foglalkozott a jelenséggel. Ezen új típusú hadviselés során a rendészeti szervek tevékenységét illetve szerepét a legtöbb tanulmány csak kiegészítésként, marginális jelenséggé tárgyalja. Véleményem szerint azonban a hibrid hadviselés során a rendvédelmi erők képezik az egyik első védelmi vonalat, amely kiemelt relevanciával bírhat a válság további kezelése kapcsán. Az előadás első felében röviden bemutatom a hibrid hadviselés történelmi hátterét, a meghatározás nehézségeit, illetve a legnépszerűbb modelleket, majd a második részben a reakálás során jelentkező rendészeti elemekre fókuszálok.

Dr. Hudák Krisztina: Az illegális műtárgykereskedelem mint hálózat és logisztikai lánc elvi sémájának leírása

Nemzeti Közszoigálati Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

krisztigram@gmail.com

Kulcsszavak: illegális műtárgykereskedelem, hálózatelmélet, logisztikai lánc, bűnüldözés

Az elmúlt évtizedben nagyarányú fejlődés ment végbe mind a hálózatelmélet, mind a logisztika területén. Nyilvánvalóvá vált, hogy a korábbiakhoz képest az élet és a társadalom jelenségeinek lényegesen szélesebb köre írható le a hálózatelmélet segítségével és olyan összefüggések tárhatók fel, amelyek más módszerekkel rejtve maradnának, illetve nem lennének kielégítően igazolhatók. Hasonlóképpen, a polgári és a katonai logisztika, mint egy láncolat fogalmi keretei is sokkal fontosabbak lehetnek a szélesebb tudományos közönség számára is annál, mint ahol korábban értelmeztük. Ez a gondolkodásbeli változás több tudományágban, így néhány külföldi rendészeti szakpublikációban is megjelent már, amelyeket módszertani szempontból érdemes megvizsgálni. Az előadás és a hozzá kapcsolódó cikk arra tesz a hazai rendészeti kutatásban egy kezdő, első kísérletet, hogy az illegális műkincscsempészet témakörére rávetítse a hálózatelmélet és a logisztika fogalmi és tartalmi elemeit.

Legárd Ildikó: A kiberbűnözés elleni védelem egy lehetséges módszertana – Biztonságtudatosság a kibertérben

Nemzeti Közszoigálati Egyetem, Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola,

ildiko.legard@gmail.com

Kulcsszavak: kiberbűnözés, információbiztonság, biztonság tudatosság, információbiztonságtudatosító program

A kibertér felől érkező fenyegetések, támadások és azon belül is a kiberbűnözés egyre növekvő tendenciát mutatnak a statisztikákban és egyre súlyosabb megoldandó problémaként jelentkeznek mind a magán, mind pedig a közszektorban. A velük szembeni védekezés irányulhat az egyre kifinomultabb fizikai és logikai intézkedésekre, melyek azonban nem bizonyulnak elegendőnek, amennyiben az elektronikus információs rendszereket használó userek nem megfelelően felkészültek az őket fenyegető potenciális támadásokkal szemben és nem kellően tudatosak az általuk kezelt adatok, információk biztonsága tekintetében. Az előadás bemutatja az információbiztonságtudatosság fogalmát, a tudatosság megalapozását és fejlesztését biztosító biztonság tudatosító programok cél- és eszköztudatosságát, valamint

ismerteti azokat a tipikus humán-, illetve számítógép-alapú támadási formákat, melyek megelőzése és korai felismerése nélkülözhetetlen a sikeres védelem szempontjából. Az előadás segítséget kíván nyújtani minden szervezet számára a sajátosságait figyelembe vevő, ennek megfelelő biztonságtudatosító program tervezéséhez és megvalósításához egy olyan módszertani útmutató ismertetésével, mely kiemelten foglalkozik a program során alkalmazható különféle módszerek és kommunikációs csatornák sokszínűségével.

Nándori Nikoletta Petra: A rendőri erények Concha Győző olvasatában

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

nandori.nikoletta.petra@uni-nke.hu

Kulcsszavak: Concha Győző, rendészetelmélet, rendőri hivatás, rendőri erkölcs, rendőri erények.

Miért fontosak a rendőrök számára az erények? A rendőri hivatás feladatellátásához olyan képességek szükségesek, amivel a mindennapi szolgálat optimálisan végrehajtható. Ezeket a magyar közjogtudomány egyik jeles képviselője Concha Győzőnek, A rendőrség természete és állása szabad államban című művén keresztül vezetem le. Az előadás egy történeti példával foglalkozik, ami az értekezés alapján azonosítja és mutatja be azokat az erényeket, melyeknek helye van a rendőrség munkájában. Az adott állami és társadalmi berendezkedéstől független elemek felkutatása a célom ezzel, melyek a rendőr végrehajtói munkáját lehetővé téve meghatározó jelentőséggel bírnak ma is. Az értekezésben Concha Győző a rendőri működéshez szükségképpen olyan erényeket emel ki, mint az örökös, a széleskörű diszkrecionális hatalom és a fizikai erő alkalmazásának lehetősége. A hivatásrendeken belül ezek az erények, a rendőri hivatásra jellemzőek, melynek vizsgálata szintén a céljaim között szerepel.

Szigetvári Oszkár: Nyomozás és bűnüldözés a detektívtestület göröcsövén keresztül.

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

szigetvarioszkar@gmail.com

Kulcsszavak: detektívtestület, nyomozás, kontinuitás, államosítás

Hazánkban a detektívek az 1880-as évek derekán kerültek osztályrendbe sorolásra. A Magyar Királyi Állami Rendőrség kötelékében 1885-ben felállított fővárosi detektívtestület előtt is folyt a nyomozati munka, azonban a tevékenység a detektívtestület révén tudott igazán kiteljesedni, fejlődni és külön műfajjá válni a bűnüldözés berkein belül. A detektívek sikerei több tényezőre is visszavezethetőek voltak. Ezek többek között a szakosodás, a folyamatosan fejlődő jogszabályi környezet, a személyi állomány képzettsége, a bűnügyi nyilvántartás voltak. A detektívtestületre és a rendfenntartó testületek egészére hatást gyakorolt az I. világháború és az azt követő időszak, valamint a rendőrség államosítása. A detektívtestület esetében a fővárosi rendőrség államosítása volt a mérföldkő, hiszen ez teremtett szilárd alapot a további fejlődéshez, valamint eredményei, nivellálódása folytán a testület példával szolgált más rendvédelmi testületek berkein belül a nyomozó szolgálatok megszervezésére és a vidéki, városi rendőrségek államosítására. A másik elkerülhetetlen időszak az 1919-ben kiadott államosításról szóló M.E. rendeletet követő terminus, amelynek hatására megkezdődött egy

egységes országos hatáskörű rendőrség kiépítése. Mindkét időszak nagy hatást gyakorolt a detektívtestület életére, működésére és érintették annak személyi állományát is.

Tajti Enikő: A Helyi Védelmi Bizottság szerepe járványhelyzet idején

Pécsi Tudományegyetem – Állam- és Jogtudományi Kar,

tajti.eni@gmail.com

Kulcsszavak: megelőzés, védekezés, biztonság, segítségnyújtás, szervezettség, munka

A Budakeszi Polgármesteri Hivatal Köztisztviselőjeként a Helyi Védelmi Bizottság feladatait és hatáskörét szeretném bemutatni, mint a Rendészet-Tudomány aktív része.

Az előadásom célja, hogy megismertessem a hallgatókkal ennek a kis szegmensnek a munkáját és fontosságát.

A tanulmány összeállításának módszere, a HVB elnökével és annak tagjaival történt interjú valamint saját megtapasztalás alapján történik.

Kidolgozandó kérdések:

- A helyi védelmi bizottság elnökének szerepe.
- A megelőzés időszakának feladatai.
- A védekezés irányításának feladatai.
- Gazdálkodó szervezetek bevonása.

Az állami szervezetek jogszabályban rögzített alapon, az adott területért felelős miniszter katasztrófák elleni védekezéssel kapcsolatos ágazati feladatainak teljesítése által részei a védelmi igazgatás rendszerének. A Budakeszi HVB járvány idején szép eredményeket ért el, munkája szervezett és hatékony volt. Fontos, hogy egy jól szervezett védelmi rendszert alakítsunk ki ahol biztonságban élhetünk. Összefogásban van az erő!

Dr. Teknős László tűzoltó százados: A katasztrófavédelem feladatrendszerének megjelenése az agráriumban

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

teknos.laszlo@uni-nke.hu

Kulcsszavak: katasztrófavédelem, agrárium, mezőgazdasági tüzek, vízügy, vízvédelem, felkészülés

A témaválasztás aktualitását egyrészt az évente bekövetkező mezőgazdasági termények betakarítási munkáival, a termények szárításával, tárolásával összefüggő tűz- és káresetek és a mezőgazdasági gépek tüzeinek számai adják, másrészt a nyári időszakban bekövetkezett szabadtéri tüzesetek (elsősorban erdő- és vegetációtüzek) indokolják, illetve az agrárium tűzvédelméről szóló jogszabályi, szabályozói változások, továbbá a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet igazgatási, hatósági és szakhatósági (vízügyi és vízvédelmi) jogkörök bővülései támasztják alá. A hivatásos katasztrófavédelmi szervezet nem mezőgazdasággal foglalkozó szervezet, mégis az alaprendeltetéséből adódó feladatai között szerepelnek olyanok, melyek a

biztonságosabb agrártevékenységekhez hozzájárulnak. Ennek értelmében a szerző az előadásában az agrárium és a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet kapcsolódási pontjait keresi. A kapcsolódási pontokat a mezőgazdasági termények betakarítási munkáival összefüggő tűz- és káresetek megelőzése, elhárítása, felszámolása, az agráriumot érintő témák megjelenése a hivatásos katasztrófavédelem internetes portálján és az együttműködési megállapodásokon keresztül, a vízügyi és vízvédelmi hatósági jogkörükön át vizsgálja.

Varga Imre: A Magyar Honvédség katonai rendészeinek intézkedéstaktikai felkészítése és azok relevanciái a rendvédelmi szervek számára

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Hadtudományi Doktori Iskola

varga.imre.tibor@gmail.com

Kulcsszavak: intézkedéstaktika, rendvédelem, katonai rendész, közelharc, civil.

A XXI. századra nagyban megváltozott az a környezet, melyben a fegyveres erők tagjainak tevékenykedniük kell. Az egyik ilyen lényeges – ha nem a leglényegesebb – változás, hogy a katonák egyre többször kerülnek olyan helyzetekbe, ahol civilekkel körülvéve kell feladataikat megoldani. Ennek hatására az erőszak alkalmazásában komoly hangsúlyeltolódás állt be. Sok esetben nem az ellenség megsemmisítése az elvárt hozzáállás a fegyveres erők tagjaitól, hanem annak és a helyzetnek a kontrollálása, így elkerülve a járulékos veszteségeket és a rossz sajtót. Ez a szemléletváltás a Magyar Honvédség kiképzési repertoárjában is tetten érhető. Legjobban talán a Magyar Honvédség Katonai Rendészeti Központja által alkalmazott, intézkedés taktikai kiképzés reprezentálja az említett változásokat. Ennek során arra készítik fel a katonai rendészeket, hogyan oldjanak meg fizikai konfliktus helyzeteket, hogy, azok megfeleljenek a jogszabályokban foglaltaknak, a szakmaiság elveinek valamint elkerüljék az, olyan negatív sajtóvisszhangot kiváltó helyzeteket, mint amilyenek nemrégiben az Egyesült Államokban, az Egyesült Királyságban vagy Belaruszban játszódtak le.

A Magyar Honvédség katonai rendészeinek feladatai ugyan elsősorban nem a civilekkel való interakcióra fókuszálnak, de felkészítésükből, kettős, katona és rendész szerepkörükből továbbá a felkészítést átható szemlélet okán az általuk alkalmazott kiképzési metódus érdeklődésre tarthat számot mind a fegyveres erők többi tagjának, mind a rendvédelmi szervek kiképzéséért felelős személyek részéről is. Tanulmányomban, azokat a konkrétumokat mutatom be, melyek segítenek megérteni, miért is lehet érdekes és hasznos az intézkedéstaktikai felkészítés a rendvédelmi szervek számára.

Veprik Zita: A rendőri korrupció megelőzésében és felderítésében hatáskörrel rendelkező szervezetek tevékenysége

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola

zitaveprik@gmail.com

Kulcsszavak: korrupció, hivatali vesztegetés, jogeset, büntetőeljárás

A megvalósuló korrupciós cselekményekre jellemző, hogy a bűncselekmény mindkét alanya a jogtalanság talaján áll, és közöttük az elkövetéskor szándékegység jön létre. Előfordulnak azonban olyan esetek is, amikor nem alakul ki szándékegység az elkövetéskor, azonban a bűncselekmény megvalósul. Erre példa, ha az aktív vesztegető - például tartva a hatósági

RENÉSZET-TUDOMÁNY-AKTUALITÁSOK - 2020

A rendészettudomány a fiatal kutatók szemével

személytől - inkább átadja/teljesíti a kért előnyt. Ilyenkor lehetséges, hogy a vesztegetést rábírásra elkövető fél a hatóság tudomására hozza a korrupciós cselekményt. Megtörténhet az is, hogy a befolyásolásra törekvés, illetve az előny kérése nem eredményes, és a másik fél azonnal feljelentést tesz. Tanulmányomban jogesetek feldolgozásával vizsgálom azokat a hivatali vesztegetés vagy hivatali vesztegetés elfogadása bűncselekmény miatt indult büntetőeljárásokat, melyek megindítására az egyik fél feljelentése alapján került sor.

A rendezvény az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő által meghirdetett Nemzeti Tehetség Program NTP-FKT-M-18-0003 kódszámú pályázati támogatásból valósul meg.